

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/78/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116219631
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8116219631.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fil'akovského a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobkyne: O. R., nar. XX.X.XXXX, bývajúcej v H. na ulici D. č. XX, právne zastúpenej: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku na ulici Sovietskych hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave na ulici Pribinovej č. 25, o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 24.2.2017 č.k. 11Csp/90/2016-32 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a vyslovil, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/42/2012 žalobkyňa podala voči žalovanému žalobu o určenie neplatnosti úverovej zmluvy zo dňa 8.12.2010 a tiež o určenie, že zmluvná podmienka v úverovej zmluve o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie úverovej zmluvy spolu s administratívou s tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rozsudkom zo dňa 13.9.2013 bolo žalobe vyhovené. Podľa odôvodnenia rozhodnutia žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 800 eur za poplatok 240 eur, ktorý mala žalobkyňa splatiť v 2 mesačných splátkach po 520 eur od 15.1.2011. Z tohto úveru žalobkyňa zaplatila len 3 eurá. Žalovaný preto podal žalobu na rozhodcovský súd, ktorý zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanému 1280,91 eur, so zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 29.4.2011 do zaplataenia, zákonným úrokom 6 % ročne od 15.6.2011 do zaplataenia a trovy konania vo výške 324,59 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V rozsudku vo veci 11C/42/2012 bol vyslovený záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky, ktorá nebola so žalobkyňou ako spotrebiteľkou individuálne vyjednaná, a ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalobkyne. Rozhodcovský rozsudok je preto nezáväzný v dôsledku jeho ničotnosti, keďže rozhodcovský súd nemal právomoc na konanie vo veci. Dohodnutá odplata za úver sa vyhodnotila ako neprimeraná a neplatná, a preto bol následne vyslovený záver o neplatnosti celej úverovej zmluvy. Výrok o neprijateľnosti zmluvnej podmienky bol odôvodnený ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Tento rozsudok bol v celom rozsahu potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.8.2014 č.k. 5Co/219/2013-91. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 8.10.2014.
3. Je nepochybné, že žalobkyňa pri uzatváraní úverovej zmluvy so žalovaným mala status spotrebiteľa, a že išlo o spotrebiteľskú zmluvu podľa ust. § 52 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.1.2008.
4. Podľa ust. § 3 ods. 5 Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa

uplatňované voči všetkých spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

5. Žalobkyňa formálne preukázala splnenie všetkých zákonných predpokladov na priznanie uplatneného nároku v zmysle ust. § 3 ods. 5 vety poslednej zákona č. 250/2007 Z.z. Má totiž postavenie spotrebiteľa a v predchádzajúcom súdnom spore úspešne uplatnila porušenie povinnosti žalovaného ako dodávateľa voči nej v zmysle právnych predpisov slúžiacich na ochranu spotrebiteľa. Žalovaný totiž upravil v úverovej zmluve a vo všeobecných podmienkach neprijateľné zmluvné podmienky v zmysle ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, či už vo forme rozhodcovskej doložky alebo vo vzťahu k administratívne poplatku. Nie je možné súhlasiť s názorom žalovaného o tom, že žalobkyňa nepreukázala vznik nejakej ujmy. Vyššie citované zákonné ustanovenie o primeranom finančnom zadosťučinení totiž nič také neupravuje, a teda nepodmieňuje priznanie nároku ujmu spotrebiteľa. Citované ustanovenie v znení účinnom do 9.6.2013 vyžadovalo porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa, ktoré bolo spôsobilé privodiť mu ujmu. Ani v zmysle tejto právnej úpravy sa však nevyžadoval vznik konkrétnej ujmy spotrebiteľa, ale stačilo, ak hrozil vznik danej ujmy. V tomto prípade by to bola materiálna ujma spočívajúca v zaplatení odplaty za úver, na ktorú dodávateľ nemá nárok.

6. Primerané finančné zadosťučinenie v zmysle ust. § 3 ods. 5 Zákona č. 250/2007 Z.z. je potrebné vnímať ako inštitút, ktorý má funkciu satisfakcie pre spotrebiteľa, voči ktorému sa dodávateľ zachoval nepoctivo, ale má aj sankčnú funkciu voči nečestnému dodávateľovi, aby ho odradil od pokračovania v nezákonných praktikách voči spotrebiteľom. Poskytovanie právnej ochrany v dôsledku porušenia práv strán v spore má však byť vyvážené. Práve z pohľadu spomínanej vyváženosti nemožno neprihliadať na to, že aj žalobkyňa sa nezachovala poctivo, ak z poskytnutého úveru 800 eur zaplatila len zanedbateľnú sumu 3 eurá. Nárok veriteľa, teda žalovaného na istinu úveru je už premlčaný, k čomu súdy musia prihliadať ex offo, čo znamená, že žalovaný sa už nedomôže svojej legitímnej pohľadávky vo výške poskytnutého úveru. Za týchto okolností sa považovalo za extrémne nespravodlivé poskytnúť právnu ochranu žalobkyňi a priznať jej uplatnený nárok, keď sama nesplnila svoju povinnosť voči žalovanému. Výkon práva žalobkyne musí byť v súlade s dobrými mravmi. V opačnom prípade mu nemôže byť poskytnutá právna ochrana. Aj žalobkyňa sa správala nepoctivo a napriek nie nízkemu úveru nebude musieť ho už zaplatiť. Už táto skutočnosť je pre ňu satisfakciou pre porušenie jej práv spotrebiteľky zo strany žalovaného. Záver o nedôvodnosti primeraného finančného zadosťučinenia v prípade neuhradenia istiny úveru vyplýva napr. z rozsudku Krajského súdu v Prešove, zo dňa 10.10.2013, vydaného vo veci 14Co/91/2017. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol.

7. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1, ods. 2 CSP.

8. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Navrhla rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ako dôvod uviedla, že pri aplikácii inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia nie je na mieste vychádzať z vyváženosti právnej ochrany v dôsledku porušenia práv strán s poukazom na dobré mravy. Rovnosť strán sa zachová len vtedy, ak budú dôsledne aplikované normy na ochranu spotrebiteľov. Normy na ochranu spotrebiteľov nie sú na to, aby spotrebiteľa zvýhodňovali, ale na to, aby zabezpečili rovnosť strán, teda slabšej strany spotrebiteľa so silnejšou stranou obchodníkom. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nastupuje až potom, keď spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie spotrebiteľského práva. Ak je pohľadávka žalovaného premlčaná, tak je to v dôsledku jeho vôle a jeho konania, a nie vôle a konania žalobkyne. Žalobkyňa nijako nemohla ovplyvniť možnosť, či si žalovaný uplatní pohľadávku včas alebo ponechá uplynúť premlčaciu dobu. Súd prvej inštancie zohľadňujúc aj vlastnú rozhodovaciu činnosť musí vedieť, že žalovaný sa vo veľkom rozsahu masovo a dlhodobo úmyselne bezdôvodne obohacuje na mase občanov - spotrebiteľov vymáhajúc naďalej peňažné nároky z judikovaných neprijateľných zmluvných podmienok využívajúc nekalé obchodné praktiky. Z tohto pohľadu treba inštitút primeraného finančného zadosťučinenia hodnotiť nie len izolovane vo vzťahu k žalobkyňi a jej úveru, ale v širších súvislostiach a všeobecne ako trest za systematické porušovanie spotrebiteľského práva. Vo vzťahu k ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení možno uviesť, že ide o ust. s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritériá na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že platné znenie zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Aj pri výklade ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom do 9.6.2013 treba zdôrazniť, že zákonodarca formuloval uvedené ustanovenie tak, že porušenie práva alebo povinnosti

ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu bez toho, aby ujma nastala alebo čo i len hrozila. Po 9.6.2013 právo na primerané finančné zadošťačenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej Zákomom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitnými predpismi.

9. Žalovaný navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

10. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť.

11. V danom prípade dôvodom vedúcim k zamietnutiu žaloby malo byť konanie žalobkyne, ktorá nárok žalovaného na istinu úveru uhradila len v zanedbateľnej sume 3 eurá, pričom tento nárok je už premlčaný, k čomu sa musí prihliadať z úradnej povinnosti.

12. V súvislosti s prijatím tohto záveru sa nedostatočne zhodnotil výsledok predchádzajúceho konania vedeného medzi tými istými účastníkmi na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/42/2012. Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 13.9.2013 č.k. 11C/42/2012-46 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.8.2014 č.k. 5Co/219/2013-91 bolo právoplatne rozhodnuté o neplatnosti úverovej zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi konania dňa 8.12.2010 a o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v úverovej zmluve uzavretej medzi účastníkmi konania dňa 8.12.2010 o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu s administratívou s tým spojenou. Zmluva o úvere bola teda určená za neplatnú v celom rozsahu a nie len v časti dohodnutej odplaty za poskytnutý úver.

13. Právny úkon postihnutý absolútnou neplatnosťou nemá za následok vznik, zmenu alebo zánik práv alebo povinností. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku voči každému. Ak úverová zmluva nemala vlastnosti platného právneho úkonu, žalobkyňa ani objektívne nemohla uhradiť žalovanému istinu úveru. Žalovaný sa voči žalobkyňi mohol domáhať len vydania bezdôvodného obohatenia získaného žalovanou plnením z neplatnej úverovej zmluvy. Z odôvodnenia rozhodnutia vôbec nevyplýva, aby takýto nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia si žalovaný voči žalobkyňi uplatňoval. Občiansky zákonník pri nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia neustanovuje čas plnenia. Za takejto situácie vychádzajúc z ust. § 563 Občianskeho zákonníka treba vychádzať z toho, že žalobkyňa bola povinná vydať bezdôvodné obohatenie prvý deň po tom, čo ju žalovaný požiadal o splnenie. Ak nedošlo požiadanie dlžníkovi už skôr, treba za kvalifikované požiadanie považovať žalobu. Dňom zročnosti pohľadávky uplatnenej v žalobe však nebude deň nasledujúci po podaní žaloby na súde, ale deň po doručení tejto žaloby dlžníkovi.

14. Pasivitu žalovaného, ktorý nevyzval žalobkyňu na vydanie bezdôvodného obohatenia, a ani si v premlčacej dobe neuplatnil vydanie bezdôvodného obohatenia na súde, nemožno hodnotiť ako konanie žalovanej odporujúce dobrým mravom. V prípade žalovanej nemožno hovoriť ani o nepoctivom správaní v súvislosti s neuhradením istiny úveru, nakoľko povinnosť zaplatiť istinu úveru jej mohla vzniknúť len na základe platne uzatvorenej úverovej zmluvy minimálne v rozsahu poskytnutej istiny.

15. Obsahové náležitosti rozsudku určuje ustanovenie § 220 CSP. Ich správnosť a úplnosť je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Či je rozhodnutie preskúmateľné alebo nie sa dá zistiť len z jeho odôvodnenia.

16. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Obdobným spôsobom náležitosti odôvodnenia rozsudku upravovalo ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016.

17. Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonomnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkovi konania posúdiť ako súd

v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.

18. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa účastníkovi odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

19. Keďže správne nevyhodnotenie právne významných skutočností preukazujúcich základ nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a následné neskúmanie otázky výšky tohto primeraného finančného zadosťučinenia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalobkyni, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

20. V ňom bude úlohou prvoinštančného súdu zaoberať sa otázkou primeranosti výšky finančného zadosťučinenia a následne vo veci opätovne rozhodnúť tak, aby štruktúra odôvodnenia rozhodnutia zodpovedala zásadným vyplývajúcim z ust. § 220 ods. 2 CSP. Ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení skorších predpisov pre vznik tohto práva nevyžaduje, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Ani za predpokladu, ak by sa pri rozhodovaní vychádzalo zo znenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, vyžadujúceho pre vznik tohto práva, aby išlo o porušenie práva alebo povinnosti spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi, právo žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie by zostalo zachované. Totiž za situácie, ak žalovaný napriek absolútne neplatnej úverovej zmluve sa v rozhodcovskom konaní založenom neplatnou rozhodcovskou zmluvou domáhal zaplatenia nárokov, ktoré na základe neplatnej úverovej zmluvy vzniknúť nemohli, takéto konanie žalovaného bolo spôsobilé privodiť ujmu žalobkyni.

21. Prvoinštančný súd, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2) v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

22. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).